

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдиите Владислав Славов, Благовест Пунев и Румен Ненков
по к.д. № 12/2010 г.

Подписахме решението на мнозинството с особено мнение по допустимостта, тъй като намираме, че не са налице необходимите предпоставки за постановяване на тълкувателно решение по съществуващото на направеното искане. Причината за това е, че неговите вносители, колкото и парадоксално да звучи като факт, не са посочили предмет на поисканото от тях тълкуване. Не са очертали ясно какво очакват от Конституционния съд, в частност – съдържанието на коя конституционна разпоредба или система от конституционни разпоредби, формиращи правен институт, се нуждаят от изясняване.

В правната теория няма спор, че тълкуването на нормативен акт, какъвто несъмнено е Конституцията, е дейност, насочена към изясняване на точния смисъл на неговите правни разпоредби, а такава е и категоричното становище на законодателя, изразено в чл. 46, ал. 1 от Закона за нормативните актове. На първо място, народните представители – вносители на искането са поискали от Конституционния съд да тълкува правната категория „мандат” според основния закон. Под „правна категория” се разбира основно понятие в правото или правната доктрина, отличаващо се по своите родови и видови признаци, а то при всяко положение е нещо съвсем различно от конкретната нормативна разпоредба. Съзнавайки този очевиден недостатък на тълкувателното питане, при разглеждане на делото по същество съдът очаквано си е позволил да излезе извън обхвата на формулирания петитум. Така, макар и ограничено – само във връзка с отношението им към въпросите на мандата, е тълкувал конкретни разпоредби на Конституцията (чл. 1, чл. 4, чл. 8, чл. 11 и т.н.), които въобще не са посочени в искането.

В допълнение вносителите са формулирали един конкретен, принципен въпрос, предлагайки и очевидно очаквайки да получат отрицателен отговор, който да рамкира бъдещата законодателна дейност на Народното събрание. От приемането на това искане следва Конституционният съд да даде предварителна консултация на носителя на законодателната власт какви норми може да приема и какви не може да приеме в бъдеще. Конституцията обаче не предоставя на съда правомощието да участва под каквато и да е форма в нормотворческия процес. Поради това консултативните становища не могат да имат задължителен характер за законодателния орган.

Искаме да подчертаем, че бедата не е в съдържанието на искането, а в необяснимата за нас готовност на Конституционния съд да се съгласи да се произнася по съществуващите въпроси с доктринерен характер, вместо, така както повелява основния закон, да разкрива точния смисъл на действащи конкретни конституционни разпоредби. В случая от съдържанието на искането излиза, че има спорове относно бъдещата нормативна уредба, свързана с правната категория „мандат” и преди всичко – с възможността за предсрочно прекратяване на установени мандати. Намираме, че в случая Конституционният съд не би следвало да поема ролята на арбитър по тези спорове преди да бъдат приети съответните законодателни актове на Народното събрание. Когато под прикритието на чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията Конституционният съд се съгласява да разяснява правни категории и да отговаря на въпроси, свързани с предстояща нормотворческа дейност, той престава да бъде онзи съд, който е замислен от създателите на Конституцията. Превръща се в политически ангажирана структура, която в други държави се именува „конституционен съвет”, „държавен съвет”, „сенат” и т.н. За съжаление, освен че не е съобразен с Конституцията, такъв подход е и твърде опасен за авторитета на съда, макар и чисто формално да му носи ползата от

присвоената повече власт. Поради това и тълкувателния резултат, който се получава при разглеждане на искането за тълкуване, по съществуто си не може да не е безплоден – в по-лошия случай Конституционният съд се превръща по недопустим начин в позитивен законодател като предписва параметрите на законодателната дейност на парламента, а в по-добрия – произвежда обтекаеми формулировки, които нямат този негативен ефект, но пък са лишени от смислова натовареност.

Съдия:

Владислав Славов

Съдия:

Благовест Пунев

Съдия:

Румен Ненков